

نورستان ته د مچيو روزنکو پام ور اوښتني

۴

د بزگر خبرې د کرونډګرو د ملاتړ په پار یو بنه ګام

په افغانستان کې د کلیوالو سیمو کابو ۸۰ سلنډه
وګړي په کرنې او مالداری بوخت دي او کرنې او
مالداری د دغو وګړو په معیشت کې خورا ارزښمن
رول لوېږي. که خه هم د تبرو لسیزو په جګړو کې د
نورو سکټورونو تر خنګ د کرنې او مالداری سکټور
هم خورا دېر زیانمن شو خو له خو کلونو راهېښې
حکومت، نسکېلواړخونو، بزگران او مالداران دېرې
هڅې کوي، چې د کرنې او مالداری سکټور بیا را
ژوندي کړي. | ۲

داستان موفقيت

بک سر و چند سودا: خیاط، زراعت و تجارت در زندګی یک دختر جنګ

زرغونه ابراهيمی متولد ولسوالی قره باغ ولايت کابل
است. ولسوالی قره باغ یکی از چندین ولسوالی های
حاصل خیز و زراعتی در شمال کابل است؛ منطقه ای
که به دلیل طبیعت بی نظیر و هوای مناسب در
رشد و پرورش انواع انگور، شهره شهر است. انگور
شمالي به دلیل کیفیت بالا و طعم بی نظریش، حتا
در ترانه های بومی و موسیقی محلی نیز بازتاب یافته
است. در متن موسیقی کلاسیک تشبیهات زیبایی از
انگور شمالي صورت گرفته است. | ۵

فصل برداشت پیاز آغاز شد

◆ افغانستان دارای اقلیم مناسب جهت رشد و پرورش
پیاز است. پیاز در ساحت هموار و مرتفع کشت
می شود و برای نشو و نموی خود به درجه حرارت
مناسب، رطوبت نسبی و خاک حاصل خیز ضرورت دارد.
| ۳

کندھار کې د انګورو موسم سېز یې بېښې دی

◆ کندھار کې د انګورو د پېښدو موسم په راسپېدو سره
د دغه ولايت د کرنې، اوپولګولو او مالداري ریاست وايسي،
چې د کندھار په ولايت کې د روان کړکېچ او چکالۍ
له وچې د انګورو د حاصلاتو کچه د نورو کلونو په پرتله
لې، خو سړکال یې بېښې دی... | ۳

د کرنې وزارت له خوا د Ҳمکي د حاصل کچې زیاتوالی او د اوبو مؤثره استفاده و ارزول شوه

۳

اولین جلسه کميته هماهنگی برنامه ریپا برگزار شد

◆ اولین جلسه کميته هماهنگی
شیرشاه اميری، معین زراعت و
مالداری وزارت زراعت، در اين
و مسؤولان اداره همکاری های
جلسه... | ۳

برگزاری جلسه‌ای در مورد چگونه‌گی جمع‌آوری محصولات باغداری

◆ جلسه‌ای در مورد چگونه‌گی
جمع‌آوری محصولات باغداری،
در اين جلسه درباره اين که
با حضور شیرشاه اميری معین
محصولات باغداری در ۳۴ ولايت
با استفاده از چه روش‌هایی
زراعت و مالداری وزارت زراعت و
وحیدالله یوسفی رئیس عمومی
سیستم معلوماتی نشانه‌های
امراض و آفات نباتی و سروی
جغرافیایی اداره احصایه و
bagداران نیز بحث و گفت‌وگو
شد.

گفت‌وگوی وزیر زراعت با سرپرست وزارت مالیه در مورد پروژه‌ها و برنامه‌های وزارت زراعت

◆ داکتر انوارالحق احدی، وزیر زراعت، آبياري و مالداري و محمدصالد پاینده، سرپرست وزارت مالیه، در مورد پروژه‌ها و برنامه‌های وزارت زراعت گفت‌وگو کردند.
در این جلسه روی خشکسالی در سال جاری و برنامه‌های حکومت برای مقابله با پیامدهای آن بحث و تبادل نظر شد.
محمدصالد پاینده، سرپرست وزارت مالیه، با اشاره به محدودیت امکانات و بودجه، از آماده‌گی وزارت مالیه برای تمویل و افزایش بودجه پروژه‌های اضطراری وزارت روزان گفت. وی همچنان گفت زراعت و مصنوعیت غذایی (EATS) سخن گفت. وی همچنان گفت که مشکلات سایر پروژه‌های اضطراری زراعت تجهیز انجمن زرآلو و تدارک وسایل آن به شمال خشک کن زرآلو و پروژه تقویت اکشاف زرآلو و پروژه تقویت اکشاف زراعت و مارکیت روستاپی سارم جهت تجهیز و بازسازی انجمن و تدارک وسایل ارزش‌افزایی شیر می شود.
اختیاری که مطابق فیصله کابینه

رویداد هفته

دوهزار و هشت صد کیلو پیاز زعفران به زعفران کاران فاریاب توزیع شد

▪ ریاست زراعت، آبیاری و مالداری ولاست فاریاب، این بسته‌ها شامل ماشین از طریق موسسه «اکتید»، دوهزار و هشت صد کیلوگرام پیاز زعفران همراه با ماسک، فلتوس و کودهای نایتروجن و فاسیفورس می‌شود.

لوگر کې د کاریز کلی د اوبولگولو کanal رغنیزې چارې ۸۰ سلنې پرمخ تللى

▪ ۱۰۰ کونزی په نېټه او ۷۰۰ کونزی په نانګه توګه برخمن کېږي. د اوبولگولو د یاد کانال په بیارغلولو سره به ۸۱ هکتاره کرنیزه ځمکه خروبه او سلګونه نارینه او نېټینه کرونډگر او مالداران به تري برخمني شی، او د یادې سیمې د کرنیز سکتور د پیاوړیا لامل شي. باید وویل شي، چې د یادې پروژو په پلي کولو سره به د یادې سیمې د بزگرانو ډېږي ستونزې هووارې او د کرنیز محسولاتو د کچې د لوړدا لامل شي.

▪ د لوگر ولاست د محمد آغې ولسوالی اپوند کاریز کلی د اوبولگولو کانال د پروژې رغنیزې چارې روانې دي، چې تر دی دمه يې رغنیزې چارې خاندې ۸۰ سلنې بشپړ شوې دي. ددي کانال د رغولو تولیز لګښت ۳.۵ میلیونه افغانۍ ده، چې د کرنیز د پرمختیا نړیوال صندوق (IFAD) له خوا تمویل او د کرنیز وزارت دخلکو په ګډون دکرنی او مالداری پروگرام (CLAP) له لاري پلي کېږي. ددي پروژو له ګټو خخه لامل شي.

آموزش علمی ریاست زراعت غور به دانشجویان انسنتیوت وترنری

▪ ریاست زراعت، آبیاری و مالداری ولاست غور، به این ریاست متعدد است تا دانشجویان دیبارتنمنت وترنری انسنتیوت زراعت و مالداری، در رابطه به تغذیه، شیردوشی، ترکیب و تهیه یوریا ترنمته، رعایت بهداشت، بیماری های مختلف حیواناتی و واکسین

سه مرکز پروسس سبزیجات و میوه جات در بلخ تجهیز شد

▪ ریاست زراعت، آبیاری و مالداری ولاست بلخ، از طریق برنامه حمایت از اولویت ملی سه مرکز گذاری مشترک دوم، با سرمایه گذاری مشترک ۳۰ درصد سکتور خصوصی و ۷۰ درصد وزارت زراعت، سه مرکز پروسس سبزیجات و میوه جات در این ولاست را تجهیز کرده و به بهره برداری سپرد. این مراکز با هزینه بیش از هفت صد هزار افغانی به همکاری مالی و تخفیفی برنامه مزارشیف عرضه می کنند. همایت از اولویت ملی دوم و سرمایه گذاری زنان زراعت پیشه در لسوالی های نهرشاهی و جذب سرمایه گذاری سکتور دهدادی تجهیز شده است. این تجهیزات شامل وسائل افزایش فرصت های شغلی بر قی پروسس و نگهداری، بردن سطح عاید دهقانان وسیله انتقال محصولات به روش تایید دهنده کیفیت، تشخیص کیفیت،

مرحله اول پروژه مدیریت منابع طبیعی در دایکندي پایان یافت

▪ ساخت ۲۳۰ سبزخانه، ساخت یک سیستم آفتابی به منظور تهییه پوشاک آبیاری در آوردن ایکو سیستم توسط ریاست زراعت با همکاری بنیاد آفاخان از اول ماه می ۲۰۱۹ ذخیره گاه آب، احداث شانزده قوریه به منظور تولید نهال، غرس نهال در ۴۸ هکتار زمین، احداث ۵۶۱ با غچه خانه گی و راه اندازی دهها کارگاه آموزشی در مساحت ۹۲۰ هکتار زمین در لسوالی های میرامور و دهقانان از جمله دستاوردهای عمده این پروژه است. شهرستان از طریق ساخت این پروژه توسط برنامه ایکشاپی ملل متحده و کشوری ایجاد شد. مرحله دوی این پروژه که از طریق ساخت و ارتقای، بندهای خاکی و سنگی، چکدام و کاشت جنوبی تمویل می شد، در رابطه به تغذیه، شیردوشی، سنتگی و پسته ای، احیا و به زودی در تمام لسوالی های دایکندي راه اندازی شود.

د بزگر خبرې

د کرونډگرو د ملاتر په پار یو بنه گام

په افغانستان کې د کلیوالو سیمو کابو ۸۰ سلنې و ګړی په کرنه او مالداری بخت دی او کرنه او مالداری د دغه و ګړو په معیشیت کې خورا ارزښتمن رول لوېوی. که خه هم د تبرو لسیزو په جګرو کې د نورو سکتورونو تر خنګ د کرنې او مالداری سکتور هم خورا دېر زیانمن شو خوله خو کلونو راهپسی حکومت، نسلکلو اړخونو، بزگران او مالداران ډېری هڅي کوي، چې د کرنې او مالداری سکتور بیا را ژوندي ګړي.

افغان حکومت غواړي چې د کلیوالو سیمو د اقتصادي وضعیت ودې ته دېره پاملنې وکړي او دغه کار یې په خپل لومړیتوونو کې نیولی دی. په افغانستان کې د کرنې او مالداری د پرمختګ او د مالداری او کرنیزو توکو د پروسس په برخه کې د بزگران کېږي، څکه چې دواړه برخه د هېواد په اقتصادي پرمختګ کې خورا مهم رول لوېوی.

خو په هېواد کې د کرنې او مالداری سکتور د پراختیا او پیاوړیا په پار د یادو سکتورونو په برخه کې د نسلکلو کسانو او په خانګې توګه بزگران مالي او تختنیکی ملاتر ته اړتیا لري.

▪ دېری افغان بزگران بېوله دی او نه شي کولای، چې په خپلو کرونډو او محسولاتو پانګونه وکړي، ترڅو کال تربله یې د حاصلاتو او عوایدو کچه لوې شي.

▪ د یوشمېر افغان بزگانو حالت دومره نازک دی، چې حتا د خورو کموالی سره مخامخ دي. د خورو کموالی په دی مانا دی، چې یاد شمېر بزگران، دغذی پی امکانات نه لري او په همدي توګه په کافي اندازه خواره نه خوري. ټله چې په کافي انداز خواره نه وي، د خورو خوندیتوب او د خورو تنوع، چې په یو هېواد کې انسانانو لپاره د تغذیي د وضعیت د بنې کولونور پړاوونه دی، د یاد شمېر خلکو په منځ کې نشته، څکه دوی یوازې دومره کولای شي، چې په سخته خپل د ژوند لګښتونه پوره کړي.

▪ د بېوزله بزگانو د ملاتر او د دوی د تولیداتو د زیاتوالی په پار پراختیا په برنامې او په ورته وخت کې د نړیوالو بنستونو په کونښنونو سره په دې برخه کې د کرنې او پراندې د کرنې او پراندې د پرمختګ او مالداری وزارت او د کرنې دی. همدا خو ورځی ورځی د خورو او مالداری وزارت او د کرنې دی د پراختیا صندوق اعلان وکړ، چې بزگانو او کرنیزو متشبینو لپاره د پور ورکونی شرایط تر پخوا لا پېر اسانوی، ترڅو بزگران په اسانه او کم وخت کې کرنیز پورونه تر لاسه کړي.

▪ د هری اقتصادي برخی او بنست د پرمختګ له پاره د پور وېش یوه اړینه چاره د، او په نړۍ کې له پخوا راهیسې دود دی او پخوانی مخینه لري. هر شرکت او نهاد چې وغواړي ژر او په موژه توګه خپلې چارې سر ته ورسوی اړتیا لري، چې پور واخلي.

▪ د کرنې وزارت هم د افغانستان د کرنې پراختیا صندوق (ADF) په همکاری افغان بزگانو ته پورونه ورکونی. د افغانستان د کرنې د پراختیا صندوق د خپل کار له پیل خخه تر دی دمه اغښنا کې فعالیتونه تر سره کړي دی او دېرو بزگانو سره یې مرستې کړي دی.

▪ یاد صندوق د خپل فعالیت له پیل خخه تر دی دمه خه باندې ۱۸ سوہ میلیونه افغانۍ پورونه ورکړي دی. یاد پورونه د دېرو بزگانو د عوایدو د زیاتوالی لامل شوې او د دوی اقتصادي وضعیت ورسه بنې شوې او د کرنې پراختیا ته یې زمینه برابره کړي ده.

▪ د کرنې پراختیا د دولت عمده مونه ده، د دولت مشرتابه د کرنې پر پراختیا دېره پاملنې لري او په دې برخه کې نه ستري کبدونکې هلي ځلې کوي.

▪ د بزگرانو کونزی ملاتر ته اړتیا لري، نو باید دوی سره مالي او تختنیکي مرستې ووشي.

▪ که چېږي د بزگانو لپاره مسلکي معلومات، د اړتیا وړ مالي ملاتر او بازار ته د هغوي د لاسرسې لپاره آسانیتاوې برابري شي، پرته له کوم شک خخه دوی کولای شي، چې په خپلو پېښو درېږي او د کرنیزو تولیداتو په برخه کې هېواد پر خان بسیا کړي.

د کرنې وزارت له خوا د ځمکي د حاصل کچې زیاتوالۍ او د اوبو موئره استفاده و ارزول شو

د ځمکي د حاصل کچې زیاتوالۍ او د اوبو موئره استفادې د ارزولو په پار د کرنې وزارت د اوبولګولو او طبیعې سرچینو مرستیال د کرنې او اوبولګولو کارپوهان، د اوبولګولو د نوبو تکنالوژیو د ریاست سر پرسټ او د خوش تېي د پروژې مسؤول، د اوبولګولو او طبیعې سرچینو معینیت سلاکاران او د همکارو ادارو، ریاستونو او پروژو استازو په شتون کې غونډه په لاره واچول شو. په دې غونډه کې، تخنیکي تېيم له او بو خخه د موئري استفادې، د ځمکي د حاصلاتو د کچې زیاتوالۍ، د اوبولګولو نوبو لارو چارو خخه گته پورته کول او د نوبو کرنيزو لارو چارو په هکله مالومات وړاندې کړل او په دې هکله خپل وړاندې کړل. د کرنې وزارت د اوبولګولو او طبیعې سرچینو مرستیال

اولین جلسه کمیته هماهنگی برنامه ریپا ۲ برگزار شد

معرفی ورایتیهای جدید، تولید تخم بذری، معرفی روشهای جدید کاشت و برداشت، بهبود عملیات بعد از برداشت، ایجاد فارمها و انسنتوت‌های تحقیقی در بخش زراعت، تقویت کوپراتیف‌های زراعتی و فراهم‌آوری سیستم کریدیت‌دهی به دهقانان و ارتقای ظرفیت کادرهای متخصص، تولید و حاصل‌دهی برنج را افزایش دهد.

در آخر آقای امیری با اشاره به چالش‌های مالی و بودجه‌ای، از نهاد همکاری‌های بین‌المللی جاپان خواست تا وزارت زراعت را در تطبیق پروژه مذکور کمک مالی کند.

که قبله ترتیب داده شده، با کارمندان شامل پروژه ریپا ۲ همکاری تخنیکی کرده در تطبیق این پروژه، وزارت زراعت را همکاری کنند.

تقویت وزارت زراعت برای رسیدن به خودکفایی در تطبیق برنامه‌ها، تقویت برنامه‌های بخش ترویج زراعت و تقویت روش‌های زنجیره ارزش و به حداقل رساندن محصولات زراعتی، سه هدف عمدۀ ریپا ۲ است.

وزارت زراعت و مالداری با کمک همکاران خارجی، از جمله نهاد همکاری‌های بین‌المللی بین‌المللی جاپان، در تلاش است تا با

محصولات زراعتی، سطح تولید برنج از نگاه کمی و کیفی بلند برده شود و دهقانان برنج کار در سراسر کشور به تکنولوژی مدرن زراعتی در راستای کشت، تولید، بسته‌بندی و بازاریابی برای محصولات‌شان دسترسی داشته باشند.

آقای امیری افزود که در حال حاضر به علت حاصل‌دهی پایین، تولید برنج در کشور کافی نیست، ولی ظرفیت برای افزایش سطح تولید از نظر کیفی و کمی وجود دارد.

نماینده‌گان نهاد همکاری‌های بین‌المللی جاپان وعده سپردندا تا مطابق جدول زمانی در پنج سال آینده، در کنار توجه به دیگر

اولین جلسه کمیته هماهنگی برنامه ریپا ۲ با اشتراک معین زراعت و مالداری وزارت زراعت و مسؤولان اداره همکاری‌های بین‌المللی جاپان برگزار شد.

شیرشاه امیری، معین زراعت و مالداری وزارت زراعت، در این جلسه گفت که کمبود غذایی در افغانستان یک مشکل اساسی است و وزارت زراعت، تأمین امنیت غذایی، تغذیه و مصونیت غذایی را در اولویت برنامه‌هایش قرار داده است.

وی تأکید کرد که برای رسیدن به اهداف تعیین شده در استراتژی ملی اکشاف شالی در پنج سال آینده، در کنار توجه به دیگر

د ننګههار وادي کرنیز شرکت سره د عصری ماشینونو او توکو مرسته وشوه

کې عصری ماشین آلات نه درلودل او د کانال د پاکولو، په ئینو ساحو کې د ځمکي کېنډلو او همدارنگه نورو برخو کې له عادي لارو چارو کار اخیستل کېده خود یادو ماشینونو په سیارو سره با دا چارې لا ګندي او په بنه توګه تر سره شي.

د ننګههار کانال د زېرمود بیارغونې پروژه (NVDA) د اسیاپی پراختیبا یې بانک ADB له خوا تمویلېږي او د ننګههار او بلخ په ولايتوونو کې د اوبو د سیستم د ارتقا او بیا رغونې له لارې د اوبو د سرچینو د مدیریت په برخه کې کار کوي. ياده پروژه د ننګههار عمومي کانال او سیفونونو د بیا رغولو، د اوبو لګولو د دویمې او دریمې درجې کانالونو د رغولو، د ننداریزو کروندو د جوړولو او د بزگرانو لپاره د روزنیزو پروګرامونو دایرولو په برخه کې خورا زیات اغیزمن فعالیتونه ترسره کړي دي.

کانال چارې به په لابنه توګه ترسره شي. د چارواکو په خبره تر دې وړاندې د ننګههار عمومي کانال په دا ستونزې هوارې او د برخو د ترمیم لپاره مونږ په کافي اندازه ماشین آلات نه درلودل او ددې ماشینونو په ترلاسه کولو سره به دا بېلاپلېو برخو

د ننګههار کانال د زېرمود بیارغونې پروژه (NVDA) د ننګههار وادي کرنیز شرکت سره د یوشمبر عصری کرنیزو ماشینونو او توکو مرسته وکړه.

په دغه توکو کې پنځه عرادې د اوبو سیار واقر پمپونه، دوه عرادې د مترکونه، یو عراده سکوایور، یو عراده رولر او یو عراده لودر شامل دي. یاد ماشینونه به د عمومي کانال د پاکولو، د ځمکي د هموارلو، د مواد د انتقالولو، لورو ساحو ته د اوبو د پورته کولو، کندن کاري او د ځمکو د سختولو په برخو کې وکارول شي.

د ننګههار وادي کرنیز شرکت ریيس، محمد بصیر حقیار په دې اړه ووبيل «دا عصری ماشینونه د کانال د پرمختګ او موثریت لپاره خورا اړین دي. په ځانګړې توګه کله چې کانال د سپلابونو او نورو طبیعې ستونځو سره مخ کېږي نو د کانال د پاکولو او بلابلېو

نورستان ته د مچيو روزنکو پام ور اوښتني

نورالله پمن
خبریال

خود نورستان غوره اب او هوا خخه د شې گټې
اخیستنی لپاره خپلې مچي راوړي.
افتخار چې له ډېره وخت د مچيو په روزنه
بوخت دی وايي، چې د ژوند اړتیاوی له دی
لاړي پوره کوي او لا هم هڅي کوي تر خو
خپل کاروبار وغوروي، هغه له حکومته غواړي
چې د دوی کاروبار ته د لا پراختیا زمينه برابر
کړي تر خود شاتو کاروبار د سیمي په چې
پراختیا موسمی، نموري د مچيو کاروبار ورڅ تر
بلې زیاتر دونکي بولی چې خورا په اسانی سره
ډپريوي او هېوادوال کولاي شي له کم کار خخه
په لویه چې کاروبار او عاید تر لاسه کړي.

په نورستان ولايت کي د شاتو مچيو روزنه د
بو شه عاید لونکي دندې په توګه د پراختیا
په حال کې ده، چې په اوس وخت کې د
روزنې لپاره بشه زمينه مساعده ده او دا مهال په
دي ولايت کي بوشمېر کاروباريان د شاتو مچيو
روزلو ته د ګلانو په موسم کې مخه کړي، چې
دلته یې روزنه وکړي او ترې بشه او د لور کيفيت
شات لاسه کړي:

د شاتو مچي ساتل په افغانستان کي مخينه
لري او په ډې روستيو کې یې پرمختګ کړي.
افغانستان کي د شاتو له مچيو په دوو فصلونو
کې گته اخیستل کړي. د افغانستان سوچه
شات په کور دنه او له هېواده بهر په ميليونونه
پېړبدونکي لري.
افغانستان کي د بدخشان، تخار، بلخ، هلمند،
پنجشیر، ننگرهار، پروان، کاپيسا، غزنۍ او هرات
ولایتونو شات تر نورو نوموتی شات دي. د شاتو
مچيو روزلو لپاره تر ډېره غزنۍ سیمي او هنه
سیمي چې پاکه هوا، طبیعي بوټي او ګلان ولري
غوره بلل کېږي، چې په يادو سیمو کې د روزل
شویو مچيو شات تر نورو بشه کيفيت لونکي او
غوره شات دي.

موسم کې تري راتول کړي.
دغه راز د نورستان ولايت د کرنې ریاست
چاروکي له مچيو روزنکو خخه غواړي چې د
مچيو سکتور د اقتصادي ودي او پراختیا په پار
کولاي شي چې د غوره شاتو د تولید لپاره خپل
مچي، په ډې ولايت ته غوره فصلونو کې انتقال
کړي تر خو په راتلونکي کې دی تر خود غوره
توله کې د هېواده په چې د شاتو تولیدات زيات
کړي. په ورته وخت کې د مچيو روزنکي هم
هيله مند دي چې د صندوقونو په ليرد سره به
وکولاي شي له مچيو خخه په کافي اندازه غزنۍ
او نور شات راتول کړي.
افتخار چې له کونډه یې نورستان ولايت ته د
شاتو تولید په پار ګن صندوقونه راوړي خونش دی
او وايي، چې له فرست خخه په گتې اخیستنی
سره توائبندو چې خپل دمچيو صندوقونه پر
وخت او د ګلانو په فصل کې راورسو؛ نموري
گردي او نور شات د ګلانو او طبیعي بوټو په
خخه تر تلي مياشتني پوري دیاد ولايت غونه
او خپل کړي په ډول دل ګلانو پوبنل شوې وي،
چې دي ته په کتو په ډې روستيو کې د مچيو
روزنکو ورځ دېر شوې دي، چې تر دې مهاله
450 ډاهلي شاتو مچيو صندوقونه دی ولايت
ته وريل شوې دي تر خود لور کيفيت موم،
د نورستان ډېري برخې په خنګلونو پوبنل
دي، کرنېزې څمکې یې موسمي تولیدات، په

هېواد کې په ډې روستيو کالونو کې د مچيو
روزنکي او شاتو تولید لپاره د هېواد په بېلاپلې
ولایتونو کې هڅي چېکې شوي دي، چې هر
کال ترې په زياته کچه لور کيفت لرونکي دول
دول شات په بېلاپلې وختونو او فصلونو کې د
مچيو روزنکو له خوا راتولېږي، چې د ګنو خلکو
د بوختیاوو تر خنګ یې د شاتو په تولیداتو کې
هم رغنده رول لوپولې دي.
دا چې د مچيو روزنکي او پالنې لپاره تل د مچيو
روزنکي په ډې لته کې وي تر خو داسي یو
چاپېریال غوره کړي، چې د مچيو د زورنې لپاره
مساعد، اويو، هوا او اقلمي شرابيط پې برادر وي
تر خو وکولاي شي په بنه دول سره د مچيو په
واسطه غوره شات راتول کړي.

د شاتو مچي خپل خوراک د صحرائي ګلانو
لكه د سیچ، سنڅلې، سپېلنې، عکاسي او دغه
راز د شکرود ونوله پانو برابرو او په یو کال
کې دوه څلې حاصل ورکوي.

په همدي موخه نورستان کې د مچيو د روزنکي
زمينه مساعده ده او دا مهال د هېواد د نورو
ولایتونو خخه ډېر و کسانو مچي نورستان ته
راوړي دې چې دلته یې روزنه وکړي او ترې بنه
عسل تر لاسه کړي.

نورستان داغستان له ختيحو ولايتونو خخه
دي، دا ډېره تاریخي سیمه ده او د جغرافیا
موقعیت له مخې، نورستان غزنې سیمه ده.
د نورستان ولايت ډېري برخې دېر، غونه او
غونډي دي، داسې پراخه څمکه پکې نشه،
چې ورته میدان يا دېښته وویل شي، ډېري
کمې کرنېزې څمکې لري.
د نورستان ډېري برخې په خنګلونو پوبنل
دي، کرنېزې څمکې یې موسمي تولیدات، په

امايدی که به نامايدی مبدل شد

مهرداد احمدی
گزارش ګر

محصول بیشتر شده است.
تنها احمدعلی نیست که امسال اميدش به
نامايدی مبدل شده است، گسترش جنگ و
افزایش خشونتهای مسلحه، اميد هزاران
دهكان، زمين دار و باغدار را به یأس و نامايدی
مبدل کرده است. وزارت زراعت، آبياري و
مالداري، در بهار امسال برنامه اجرای حدود
چهار هزار پروژه جدید زراعتی شامل ساخت
ذخیره ګاههای پیاز و کچالو و همچنین
سردانههای صفرانژی را در سراسر کشور
راهاندازی کرد. راهاندازی این برنامه، اميدهای
زيادي را برای دهكانان، زمين داران و باغداران
خلق کرده بود، اما با گسترش جنگ و خشونت،
اميدها بخشن زياردي از دهكانان واجد شرابيط
به یأس و نامايدی مبدل خواهد شد؛ زира در
مناطق تحت کنترل طالبان و جاهایي که جنگ
و خشونت جریان داشته باشد، اجرای پروژه های
انکشافی و زراعتی دشوار می شود.
احمدعلی در این باره می گوید: «جنگ همه
چیز را نابود می کند. زراعت، مالداري و باغداري
را از روی مردم گرفت. مردم با خشکسالی
امصال، با هزار اميد و مشکل توانستند تا زراعت
خود را به ثمر برسانند و موقعی که نزدیک گرفتن
حاصل شد، همه چيز با جنگ نابود شد. حالا
هم نمی دانیم که اگر وضعیت خوب شود،
پروژه های قبلی راهاندازی می شود یانه. اگر
راهاندازی شود، هم به درد نمی خورد، چون
مردم همه داروندار خود را از دست دادند، نهال
و زمين های شان خشک شده است.
با تداوم جنگ و خشونت، احتمال اين که اجرای
شمار زياردي از پروژه های زراعتی و غيرزراعتی
متوقف شود، نيز وجود دارد. با توقف اين
پروژه ها، بر ميزان فقر و بيكاري مردم چند برابر
از خواهد شد.

برنامه مدیریت محصولات زراعتی امسال قرار
بود در ولسوالی مالستان اجرا شود. کارمندان
وزارت زراعت، دهكانان واجد شرابيط برای
برخورداری از پروژه های جدید زراعتی مربوط به
مدیریت محصولات زراعتی را سروي و شناساني
کرده بودند. احمدعلی یکي از دهكانان است
که قرار بود امسال برایش از سوي وزارت
طالبان، آبياري و مالداري، یک ذخیره ګاه کچالو
ساخته شود. او می گوید: «من امسال بيش
از صد سير تخم کچالو کشت کردم. چندين
بار مسوولان پروژه مدیریت محصولات زراعتی
آمند و سروي کردد، زمين هاي را که کچالو
کشت کردم، ديدند و اندازه ګيري کردن که
برای ساخت ذخیره ګاه واجد شرابيط هست با
نه. زمين هاي که من کچالو کشت کردم،
مقدارش بيشتر از اندازه ای است که وزارت
کشت و کارم از بين رفت، همه زراعتی خشک
شد».

قرار بود امسال در مقاييسه با هر سال دیگر،
حاصلات بيشتری بگيرد. او یکي از دهكانان
واجد شرابيط برای ساخت ذخیره ګاه کچالو
شناخته شده بود.

احمدعلی دهكانی است که امسال بيش
از صد سير کچالو در چند چالو زمين
کشت کرد. سال های قبل کمتر کشت
می کرد، چون فروش و نگهداری محصولات
برایش دشوار بود؛ اما در بهار سال جاري،
وقتی وزارت زراعت، آبياري و مالداري اعلام
کرد که امسال نيز هزاران پروژه زراعتی
شامل ساخت ذخیره ګاههای پیاز، کچالو و
سردانههای صفرانژی مدل سارک را ز
طريق برنامه مدیریت محصولات زراعتی مانند
سال قبل در سراسر کشور راهاندازی کچالو
احمدعلی تصميم گرفت تا کشتزارهای کچالو
را گسترش دهد. او به اميد اين که بتواند
امصال محصول بيشتری بگيرد، بخش عمده
زمين های زراعتی اش را کچالو کاشت.

احمدعلی باشنهه اصلی ولسوالی مالستان
است. اين ولسوالي که از دورافتاده ترين
ولسوالی های ولايت غزنې به شمار می رود،
حدود يك ماه قبل در نتيجه تهاجم ګستردنه
طالبان، از کنترل دولت خارج شد و اکنون
تحت سلطه طالبان قرار دارد.

احمدعلی از ترس خشونت ها و درگيري ها
اکنون زادگاهش را ترک کرده و با تمامی
اعضای خانواده اش به کابل پناه آورده
است. او با نامايدی وضعیت منطقه خود را
دنیال می کند و هر دقیقه برایش به سختی
می گذرد. اين دهكان می گوید: «منتظرم
که کمی وضعیت بهتر شود و بروم منطقه،
کشت و کارم از بين رفت، همه زراعتی خشک
شد».

فصل برداشت پیاز آغاز شد

محمد تهم صدیقی
کارشنگ کار

که در سال اول با توجه به طول روز مورد نیاز خود تشکیل سوچ (Bulb) داده و در سال دوم با کشت سوچها و پس از ظهور ساقه گلدهنده و چترها تولید تخم می‌کند. مهم‌ترین فاکتورهای محیطی مؤثر در تشکیل سوچ، درجه حرارت و طول روز است و بر این اساس ارقام پیاز به سه گروه شامل ارقام روز بلند، روز متوسط و روز کوتاه تقسیم‌بندی می‌شود. اهمیت این موضوع در تعیین زمان مناسب کاشت است.

پیاز در طول زمان نه تنها به همراه همیشه‌گی آشپزی تبدیل شده، بلکه خاصیت‌های درمانی آن نیز مورد توجه قرار گرفته است.

پیاز دارای ترکیبات گوگردی، قند، کلسیم، املح سودیم و پوتاشیم، سیلیس، آهن، فسفر و ویتامین‌های A، B و C می‌باشد.

پیاز خام فعالیت معده را افزایش می‌دهد و در نتیجه ترشح اسید کلریدریک را تشدید می‌کند. بنابراین، کسانی که ناراحتی معده دارند، ممکن است سوزش و درد در معده خود حس کنند. این گونه اشخاص باید پیاز پخته مصرف کنند. که ترشحات دستگاه هاضمه را منظم کرده، اشتها را زیاد و دل درد و نفخ معده را درمان می‌کند.

با برداشت ۱۹ هزار متریک‌تن حاصل جایگاه پنج‌جان، سرپل، دایکندی، بامیان و غور از جمله ولایت‌هایی‌اند که بستر مناسب برای کشت و تولید پیاز به شمار می‌آیند.

درباره پیاز پیاز از قدیمی‌ترین سبزی‌ها در دنیاست که خاستگاه اصلی آن ایران و افغانستان ذکر شده است. پیاز به خانواده آلیاسه (Alliaceae) متعلق بوده و گیاهی است دوساله با رشد بوته‌ای ضعیف، برگ‌های استوانه‌ای شکل میان خالی

افغانستان دارای اقلیم مناسب جهت رشد و پرورش پیاز است. پیاز در ساحات هموار و مرتفع کشت می‌شود و برای نشو و نموی خود به درجه حرارت مناسب، رطوبت نسبی و خاک حاصل خیز ضرورت دارد.

فصل برداشت پیاز امسال در اکثر ولایت‌های کشور آغاز شده، اما آمار دقیقی از میزان برداشت این محصول تاکنون در دست نیست. سال گذشته اما براساس آمار ریاست احصاییه و معلومات وزارت زراعت، آبیاری و مالداری نزدیک به ۳۱۱ هزار متریک‌تن پیاز در سراسر کشور تولید شد. براساس این ارقام، سال گذشته ساحه تحت کشت پیاز در سراسر کشور نزدیک به ۱۷ هزار هکتار زمین می‌رسید.

پیاز در ۳۴ ولایت کشور حاصل و رشد مناسب دارد. در هدبندی ریاست احصاییه و معلومات وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، ننگرهار با برداشت ۲۴ هزار متریک‌تن حاصل، عده‌ترین تولیدکننده پیاز در کشور است. پس از آن فراه با برداشت ۲۷ هزار متریک‌تن حاصل جایگاه دوم، بلخ با برداشت ۲۶ هزار و ۴۴۰ متریک‌تن حاصل جایگاه سوم، هلمند با برداشت ۲۴ هزار و ۷۲۰ متریک‌تن جایگاه چهارم و تخار

سرماهه کوچک، دستاورد بزرگ

الهام بکتاش |

طریق فعالیت خود را شروع کردم و بعداً به بادغیس رفتم. به زنان و مردان هراتی و بادغیسی که باغدار بودند، آگاهی دادم که همراهم کار کنند و محصول درختان شان را می‌خریدم.» به گفته او کارهایش در اوایل به صورت محلی بود و بعد از سال دوم اوقات کاری کارمندانش را از یک وقت به دو وقت پیش از چاشت و بعد از چاشت تقسیم کرده است.

این بانوی موفق می‌افزاید که هر وطن‌داری که

یک بانوی بی‌بضاعت که کالا شویی می‌کرد، همراهم یک جای شد. یک بانوی دیگر از خانواده‌های فقیر دیگر نیز مشوره مرا گرفت و همکارم شد. آن دو بانو از نظر اقتصادی روزگار خوبی نداشتند. یک من پسته را فروخته و فایده کردیم، بعداً کار را افزایش دادیم به خرید و فروش پنج من پسته.

رونق کار این بانو باعث می‌شود که در سال‌های بعد در کنار جمع‌آوری، شست‌وشو، پاک‌کاری و فروش پسته، کار کشمش، انگور، تربیز، بادام، زردآلو، سیب و شیرین‌بویه را نیز شروع کند.

او توانسته است در این مدت برای صدها مرد و زن هراتی زمینه مصروفیت را مساعد سازد.

«پدرم تجارت پسته را می‌کرد، من هم از همین

موانع زیادی بر سر راهش بود، اما آرزوهای بزرگش توانست او را به یکی از موفق‌ترین بانوان هراتی تبدیل کند. این بانوی موفق می‌گوید از جیب‌خرج مکتبش، توانسته به یکی از موفق‌ترین تاجران میوه خشک تبدیل شود و شرکتی را به نام «عرفات طلا» تأسیس کند.

بانو ادیبا وزیری، زاده شهر زیبای هرات است و در همین شهر فعالیت می‌کند. وی می‌گوید که کارش را با پس‌انداز پولی که از پدرش به عنوان جیب‌خرج مکتب می‌گرفت، آغاز کرده و توانسته به کاروبارش سروسامان بدهد. او چند سال میوه خشک که به یکی از تاجران و سرمایه‌گذاران نیکنام میوه خشک در ولایت هرات مبدل شده است.

به گفته این خانم در اوایل موادی سر راهش بود، از مخالفت خانواده تا دیده‌تی ترک: مردم در جامعه سنتی افغانستان. او می‌گوید: «اکثریت از کاروبار من خوش نبودند. می‌گفتند یک خانم را چه نیازی به تجارت. چون کاروبار من شروعش از ۲۰۰۲ بود، در آن زمان کار کردن و تجارت یک خانم مخالفت‌های زیادی را به همراه داشت.»

ادیبا وزیری با همه این مشکلات و موادی و پنجه نرم می‌کند و امروز یکی از تاجران بزرگ میوه خشک در هرات است. او یک شرکت زراعی و مالداری را به نام «عرفات طلا» تأسیس کرده است.

کندھار کې د انگورو موسم، سېز يې بېبې دی

انگور تولیدوی، پر دی سربېره چې تازه انگور خوشی، د انگورو د چولو او ممیزو لپاره هم عصری ممیز خونو ته اړتیا درلود، چې تر دېر دغه اړتیا اوس د کرنې وزارت له خوا پوره شوې .۵۵

کندھار په هېواد کې د انگورو له سترو تولیدوونکو ولايتو奴 خخه دی او د یادو ممیزخونو جوړول کولای شي، چې دې ولايت د انگورو بنوالو یوشمبر ستونزې هوارې کړي.

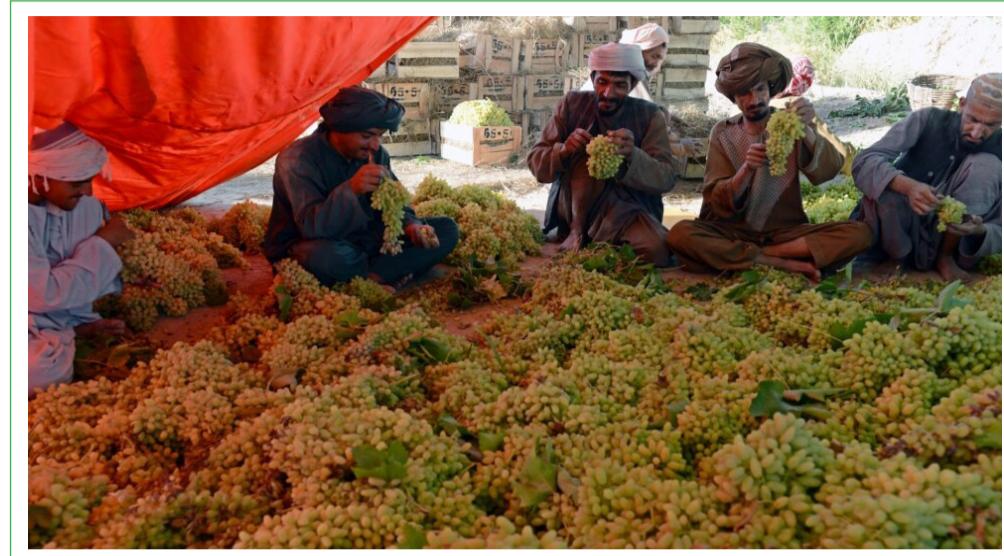
یاد ممیزخونې په دې ولايت کې د ممیزخونو د صنعت د ترویج، د بنوالو د اقتصاد لپاره لوړولو په د انگورو باغونو د محصولاتو د ارزښت لپاره لوړولو په پار په معیاري او استیندرد دول جوړ شوې دی. دې ترڅنګ دغه ممیز خونې د معیاري او بشه کیفیت لرونکي ممیزو د تولید لامل شوې او همدارز د انگورو د ضایعاتو مخه نیسي.

بنوال هم وايې کوم ممیز چې، دوي بې په عصری ممیز خونو کې تولیدوی په بازارونو کې پې بې په تولیدوی دوه چنده .۵۵

عصری ممیز خونې د بنوالو په اقتصادي وده کې رغنده رول لوړو، ځکه کوم ممیز چې په دغو ممیزخونو کې تولیدوی له هغو ممیزخونه چې په دودیزه بنه تولیدي خوچنده بشه کیفیت لري.

ممیز د افغانستان یو مهم صادراتي توکی ده او د ممیز خونو جوړول د معیاري ممیزو په تولید کې له بزگرانو سره مرسته کوي.

د کندھار انگور د هېواد د نورو ولايتو ترڅنګ گاونديو هېوادونو او ان سعودي عرب او یوشمبر نورو هېوادونو ته هم صادرېږي او بشه بازار هم لري.

یاده ممیزخونه کې ممیز کړم او دا اندېښه هم راسه نشته، چې انگور به می خراب او یا ونه پلورل شي.

کاتب خان دا هم ووبل، چې سېرکال په توله کې بزگرانو خپلو بنونو ته د جګړو له کبله په وخت سره لاس رسی نه درلود د خینو بنوالو انگور د چکالي او جنګ خخه زیانمن شوې خو بې په تېرکال په پرتله لوړي دی، د کابت خان په خبره سېرکال د کندھار بازار کې یو من انگور په ۲۵۰ افغاني پلورل کېږي.

انگور او انار د کندھار له مشهورو مېبوو خخه ګنبل کېږي. د کرنې وزارت دې ولايت د انگورو ته یې د ممیز نوې او عصری خونې جوړي کېږي دی.

کاتب خان زیاته کړه: «تېرکال ماته د کندھار د کرنې، ابولګولو او مالداري ریاست له لورې د ممیز یو نوې او عصری خونه جوړه شو او سېرکال به خپل انگور د لومړي څل لپاره په چارواکي وايې، چې کندھار هر کال زړونه ټنه

له کندھاره هر کال د میلیونونو دالرو په ارزښت وچه او لنډه مېبوه بهرنېو هېوادونو ته صادرېږي، چې لوې برخه یې انگور او انار دی.

د کندھار ولايت د انگورو یوتن بنوال کاتب خان وايې، کلونه کېږي، چې د انگورو بن لري او له دې لاري بشه عواید تر لاسه کوي او د خپل کور او ژوند لګښتونه پړې پوره کوي. کاتب خان

ووبل: «د انگورو لس جریبه بن لرم له بنوالی وزارت خخه منه کوم، چې په دې وروستیو کې یې په یاد ولايت کې یې نوې او عصری ډول د انگورو بنونه ترویج کې او بزگرانو شته

دې اوځار، شوندوخاني، سره کشمې، قلمه، سره للا، لاړ یک دانه، حسیني، ایته او داسي نور.

په کندھار کې د انگورو بېلابېل دولونه شته لکه اوځار، شوندوخاني، سره کشمې، قلمه، سره للا، لاړ یک دانه، حسیني، ایته او داسي نور.

زره تنه انگور راتول او بازار ته به وړاندې شي، سپین بولدک، دامان، معروف، شاوليکوت، ژړۍ، پنځوايې، ډنډ او ارغستان د نورو سيمو په پرتله په کې د انگورو دې شمېر بنونه جوړ

شي. ۲۱ زره هكتار خمکه کې د انگورو هېوادونو ته یې دې لاري بشه عواید تر لاسه کوي او د خپل کور او ژوند لګښتونه پړې پوره کوي. کاتب خان

ووبل: «د انگورو لس جریبه بن لرم له بنوالی وزارت خخه منه کوم، چې په دې وروستیو کې یې په یاد ولايت کې یې نوې او عصری ډول د انگورو بېلابېل دولونه شته

دې اوځار، شوندوخاني، سره کشمې، قلمه، سره للا، لاړ یک دانه، حسیني، ایته او داسي نور.

له شوندوخاني او ایته انگورو خخه کشمې يا ممیز هم جوړې.

کې جمعه ګل اشرفی
خبریال

د پیازو زېرمه تون سره د اسدالله عواید درې چنده زیاته شوې

۶۵ افغانی خرڅ کړل، عواید مو درې چنده زیات شو، چې دا په خپله زموږ په ژوند کې د اقتصادي بدلون نښه .۵۵

په دې وروستیو کې د کرنې وزارت د کرنېزو محصولاتو مدیریت پروژې له خوا د لغمان ولايت مرکز مهترلام ترڅنګ دې ولايت په قرغيو، اليشنگ او الينګار ولسواليو کې د پیازو لسګونه صفر انرژۍ زېرمه تونه جوړ شوې دی

له دغو زېرمه تونو خخه برخمن شوې بزگران، د کرنې وزارت د یاد اقدام هرکلی کوي او وايې، چې تر دې وروسته دوې په دې توانۍږي، چې زړګونه متريک تنه پیاز زېرمه او په مناسب وقت کې یې بازار ته د پلور په پار وړاندې کړي.

د دوې په خبره، ددولت دا چاري د خلکو د ژوند وضعیت بنه کولو او له بهره د وارداتو په تېتولو کې رول لري.

لغمان د پراخو اوږيزو سرچینو او حاصل خپزو ځمکو په درلودو سره د افغانستان یو له کرنېزو ولايتو خخه دی، چې د کال په تولو موسمنونکې په کې کړکېلې کېږي. د اليشنگ، الينګار او کابل سیندونه دې ولايت تر تولو سترې اوږيزو سرچینې دی. په همدي موخه د لغمان ولايت دېږي ځمکه کې کړکېلې کېږي او تر دېره په کې سابه کړل کېږي. لغمان د افغانستان د سبو د پلازمېنې په نوم هم یادېږي.

وخت په تېتې بېه خرڅول، چې دېتې په یې له وچه بېه زموږ لګښتونه نه پوره کول او مور له ګیو ستونزو سره مخ، د خپل کال مود خپل پیازو تول محصولات په صفر انرژۍ زېرمه تون کې زېرمه کړه او په مناسب وقت کې مو په مناسبه بېه خرڅول.

هغه زیاته کړه: «سرکال کله چې مود خپل پیازو محصولات راتول کړل نو په هغه وخت کې پیاز من په ۳۰ افغانۍ و خومور خپل پیاز زېرمه کړل او په مناسب وقت کې مو من په

نه شتون خخه کېبدل. خو تېرکال د کرنې وزارت د کرنېزو محصولاتو مدیریت د پروژې له خوا د یوشمبر نورو بزگرانو ترڅنګ

حاجي اسدالله ته هم د پیازو صفر انرژۍ زېرمه تون جوړ شو. د پیازو دا زېرمه تون په استیندرد او معیاري دول رغول شوې دی. حاجي اسدالله د خپل زېرمه تون په هکله وايې: «د پیازو زېرمه تون زما لپاره حیاتي ارزښت لري، ځکه تر دې مخکې موره د خپل پیازو محصولات د حاصل تولولو پر

د لغمان ولايت مرکز د بابا صاحب کمپ او سیدنکي بزگر حاجي اسدالله درې جریبه ځمکه لري، چې په خپل ځمکو کې د کړکېلې له لاري د خپل کورنې اړتیاوې پوره کوي.

د هغه په خبره د بزگرې په برخه کې یې دې پرې ستونزې او ناخواли ګاللي دی، ترڅو خان ته یوه مرفعه او نېه ژوند برابر کېږي، خود بزگرې له کم عايد سره یې هيلې نه پوره کېدې.

حاجي اسدالله درې جریبه ځمکه لري، چې په کې په نور دول دول سابه کري او له دې لاري د خپل کورنې لګښتونه پوره کوي. خو ستونزه داوه، چې حاجي اسدالله د پیازو ساتلو لپاره زېرمه تون نه درلود او اړو چې د پیازو د حاصلات په تېتې به خرڅ کړي، ځکه د زېرمه کولو لپاره ورته اسانтиانه وه، او که په غير معیاري دول یې په کورکې زېرمه کول نو تول

محصولات به یې خوساکېدې. لغمان د پیازو او نورو سبو کړکېلې لپاره مناسبه او به او هوا او حاصل خېزې ځمکې لري، په وروستیو کالونو کې د کرنې وزارت له خوا په دې ولايت کې بزگرانو ته یوه شوې دی.

يوشمبر معیاري صفر انرژۍ زېرمه تونه جوړ شوې دی. حاجي اسدالله هم له هغو بزگرانو خخه

وه، چې د خپل پیازو محصولاتو زېرمه کولو په پار د یوې معیاري زېرمه تون له

کې عبدالواسی خان زاده
خبریال

یک سر و چند سودا؛
خیاطی، زراعت و تجارت در زندگی یک دختر جنگ

اشرف تابش

پنهان‌ترین آچار و مربا را از محصولات زراعتی با
کیفیت خوب تولید کند. خانم زرغونه فعلاً در
شهر کابل زنده‌گی می‌کند، اما همیشه برای
جمع‌آوری حاصلات و فراورده‌های زراعتی اش
در فصل‌های مختلف به ولسوالی قره‌باغ -
جایی که او برای اولین بار کار در مزرعه را از
آن‌جا آغاز کرده است - رفته و کارش را ادامه
می‌دهد. او بدین باور است که زنان بسیاری
در سراسر افغانستان، به خصوص در دهات،
مشغول کار در زراعت هستند. به باور او، اگر
آن‌ها حمایت و همکاری لازم را با خود داشته
باشند، بدون شک در تحول اقتصادی جامعه
می‌توانند نقش مؤثر داشته باشند. او آرزومند
است که زنان بیشتر وارد کارهای زراعتی
شوند و برای خانواده‌های شان عواید حلال
کسب کرده با افتخار به تناسب توان خود در

خودکفایی اقتصادی کشور سهم بگیرند.
او که کارش را در کنار برادرانش آغاز کرد، حالا
به شکل مستقل کارهای زراعتی را به پیش
می‌برد. وی ضمن تولید آچار، مربا و خشک
کردن سبزیجات، برای این محصولات بازاریابی
نیز می‌کند. زرغونه به مثل دهها بانوی دیگر
از هموطنان ما تقاضا می‌کند تا با خرید
محصولات داخلی، در بازار شدن این صنعت
تلاش کرده، زنان و مردان شاغل را کمک کنند.
او توسعه کشور را استوار بر تولیدات داخلی
می‌داند. به قول زرغونه ابراهیمی، باید برای
تولیدات داخلی بیشتر بازاریابی کنیم و برای
معرفی آن به بازارهای دیگر تلاش به خرج
دهیم. او می‌گوید که باید کیفیت تولید را بالا
بریم تا بتوانیم با محصولات وارداتی رقابت
کنیم. او مصمم است که کیفیت محصولاتش
را بالا ببرد تا در آینده بتواند از آن به عنوان
محصول بدیل برای جلوگیری از واردات
استفاده کند. او برای معرفی محصولاتش، در
تمام نمایشگاه‌های داخلی اشتراک می‌کند و
هر نمایشگاه را یک فرصت و زمینه خوب برای
معرفی محصولاتش می‌داند. همچنان تلاش
می‌کند تا با تولید بهتر و توزیع آن در بازارهای
داخلی، از حامیه اعتماد کسب کند.

خانم ابراهیمی یکی از بانوان فعال و زراعت‌پیشه است که توانسته به استقلال مادی برسد و برای خانواده و جامعه‌اش مصدر خدمت شود. او می‌تواند یک الگوی خوب برای دیگر زنان و دختران جامعه‌ها باشد که برای رسیدن به استقلال و خودکفایی، ایده‌پردازی می‌کنند.

سکتور زراعت به صورت اساسی کار می‌کند. وقتی احساس می‌کند که سبزیجات در یک فصل مشخص سال سیل آسا به بازارها سرازیر می‌شود و قیمت‌های آن به شکل سرسام آور نزول می‌کند، تصمیم می‌گیرد تا سبزیجات را جمع‌آوری و خشک کند. او بدین باور است که خشک کردن سبزیجات، می‌تواند تا حدودی از فاسد شدن آن جلوگیری کند و در فصل‌های دیگر که ممکن است به لحاظ جوی سبزیجات در دسترس نباشد، از آن استفاده شود. او سبزیجاتی را که خشک می‌کند، شامل بادنجان رومی، مرچ، بادنجان سیاه، نعناع، گندنه، گشنیز، سیر و دیگر سبزیجات است. علاوه بر آن، او دانه‌هایی گشتنیز را نیز جمع‌آوری می‌کند. این‌ها را برای فصل‌هایی که این محصولات در بازار نباشد، نگهداری می‌کند. همچنان روی میوه خشک بهویژه انواع کشمش به صورت منظم کار می‌کند. انگورها را از تاک‌ها چیده و به کشمش مبدل می‌سازد. هرچند انواع انگور خوش‌مزه شمالی را به شکل تازه نیز می‌فروشد، اما به دلیل نیاز بازار به کشمش و جلوگیری از ضایعات انگور، اقدام به تولید کشمش می‌کند. زرغونه در جریان کارش پی می‌برد که برای جلوگیری از ضایع شدن انواع میوه و سبزی، باید به تولید انواع آچار و مربات نیز فکر کند. او طرح اولیه را برای این کار پرسود آماده می‌سازد. پس از مدتی به صورت عملی وارد این کار شده و سلسله تولید را مطابق سرمایه‌اش آغاز می‌کند. او حالا می‌تواند

مردم زادگاهش بدوزد؛ اما سرنوشت چنین چیزی را برای او مقدور نمی‌سازد. سرنوشت یا ای او را در یکی از فصل‌های برداشت یا حاصل گیری نهال‌ها، به زراعت می‌کشد که تا به حال در آن مشغول به کار است. و انگیزه کار در مزرعه را از مردان خانواده و محیط زراعتی زادگاهش می‌گیرد. در اول در کنار برادرانش برای میوه‌چینی به باغ می‌رود، اما پس از مدتی، با اشتیاق فراوان در بخش‌های میوه‌چینی و خشک کردن سبزیجات، در مزرعه کار می‌کند. زرغونه ابراهیمی کارش را در دامن پربرکت زراعت از صفر شروع می‌کند. زمانی که ولین گام‌ها را برمی‌دارد، هیچ چیزی در سساط نداشته است، اما انگیزه و روحیه مثبتتش باعث می‌شود که فرسته‌ها را برای سلا کشیدن خود از دست ندهد. زرغونه کار را در زمین‌های پدری اش از خشک کردن سبزیجات تازه آغاز می‌کند. در کنار خشک کردن سبزیجات، به باغداری نیز در کنار برادرانش مشغول می‌شود. وقتی ارزش کارهای زراعتی را بیشتر درک می‌کند، با جدیت و علاقه فراوان، برای کار در مزرعه وقت می‌گذارد و تلاش می‌کند. او یکی از معدود بانوانی است که برای پیش‌برد کارهایش تا به حال هیچ کمکی دریافت نکرده و هیچ مؤسسه و تمویل‌کننده‌ای به سراغش نرفته است.

خانم ابراهیمی پس از آشنایی و کسب مهارت در کارهای زراعت، در کنار کار خیاطی و صنایع دسته، در جند بخش، مشخص، در

زرغونه ابراهیمی متولد ولسوالی قرهباغ ولایت کابل است. ولسوالی قرهباغ یکی از چندین ولسوالی‌های حاصل خیز و زراعتی در شمال کابل است؛ منطقه‌ای که به دلیل طبیعت بی‌نظیر و هوای مناسب در رشد و پرورش انواع انگور، شهره شهر است. انگور شمالی به دلیل کیفیت بالا و طعم بی‌نظیرش، حتا در ترانه‌های بومی و موسیقی محلی نیز بازتاب یافته است. در متن موسیقی کلاسیک تشبیهات زیبایی از انگور شمالی صورت گرفته است.

در یکی از روزها که آفتاب دامنش را بر سطح شهر پهن کرده بود، از طریق ریس اتحادیه زنان زراعت‌پیشه افغانستان، با زرغونه ابراهیمی، یکی از بانوان زراعت‌پیشه ولسوالی قرهباغ ولايت کابل آشنا و معرفی شدم. او یکی از زنان فعال در اتحادیه زنان زراعت‌پیشه افغانستان است که توسط خانم ممتاز یوسفزی به منظور هماهنگی میان زنان زراعت‌پیشه در افغانستان پایه‌گذاری شده است. بعد از تماس ما با خانم زرغونه، او برای شرح ابعاد زنده‌گی اش با علاقه فراوان اعلام آماده‌گر. کد.

زرغونه ده سال می‌شود که کارش را در دو بخش زراعت و خیاطی آغاز کرده است؛ اما قصه زنده‌گی او فراتر از این دو بخش است. او به مثل هزاران دختر این سرزمین، متولد فصل ناتمام جنگ افغانستان است. خودش می‌گوید که از زمان تولدش تا به حال که نزدیک به چهل سال سن دارد، همه عمرش را در جنگ سپری کرده است. زرغونه تبعات جنگ و یکی از پیامدهای غیرقابل جبران آن را که همانا باز ماندن از تحصیل باشد، در خاطره دارد و بر او تحمیل شده است. او به دلیل جنگ‌های پی‌هم، مدت محدودی می‌تواند به مکتب برود و تا دوران متوسطه درس بخواند. سپس به دلیل شدت یافتن جنگ، نبود امکانات و مسایل مرتبط به خانه، نمی‌تواند به درس‌هایش ادامه دهد.

زرغونه کارش را از ابتدای ترین مرحله خیاطی آغاز می‌کند. او در اول فکر می‌کرده که می‌تواند تنها یک خیاط خوب باشد و در آینده جامه‌های زیبا و تزیین شده را پا هنر دستی، بر قامت

لبنیات وطنی؛ کیفیت بالا و قیمت پایین

که شجاع الحق نوری
گزارشگر

این دکان تبدیل به ماست، دوغ، پنیر، مسکه و قیماق می‌سازیم. دو جای دیگر هم دکان داریم؛ در بلکه‌های شاداب ظفر و کارته سه. کاروبار لبنيات نتیجه مثبت دارد. از پولداران می‌خواهیم که در این بخش سرمایه‌گذاری کنند، سود می‌کنند؛ چون مواد لبنی وطنی با کیفیت است و مردم بیشتر خرید می‌کنند و نسبت به مواد لبنی خارجی مصرف بیشتر دارد.» او از دولت می‌خواهد که در بخش تأمین انرژی برق توجه کند. به گفته او، وقتی برق قطع می‌شود، کارشان توقف می‌یابد و آن‌ها ضرر می‌کنند.

محمدرشاد، باشندۀ کارتۀ چهار کابل که برای خرید نزد این مرد آمده است، می‌گوید: «هر بار که شیر و ماست در خانه نیاز شود، فرمایش فامیل همین است که از این جای باییم و خرید کنم. روزانه دو تا سه بار آمده و از این جا مواد لبنی خرید می‌کنیم؛ محصولاتش مزه‌دار و پاک است.»

عبدالبصیر، نوجوانی از ساکنان اصلی کنندۀ است که در سهراهی علاوه‌الدین دکان لبنيات وطنی دارد. او می‌گوید: «روزانه ۱۰۰ کیلو شیر را از گل‌باغ شهر کابل به این جا می‌آوریم و تمامش فروش می‌شود. ماهانه ۱۰ هزار افغانی معاش می‌گیریم و روزانه ۸۰۰ افغانی فروش می‌کنیم.»

لبنيات وطنی در کنار دیگر خوبی‌ها، طبیعی و تازه بوده و نسبت به محصولات خارجی از قیمت پایینی برخوردار است.

«تصمیم داریم کاروبار لبنيات را توسعه بدھیم. از طرف صبح شیر و پنیر بیشتر فروش داریم و در اوقات دیگر، ماست و دوغ را بیشتر مردم خرید می‌کنند.» محمدحسن، باشندۀ کارتۀ چهار کابل که به دکان محمدحنیف جهت خرید شیر آمده است، می‌گوید: «به خاطر خرید شیر آمده‌ام. زیاد وقت شده که از این دکان خرید می‌کنم. شیر وطنی مزه‌دار و باکیفیت است.» حاجی نورالدین، مردی از باشندۀ‌های میدان وردک، به کارتۀ سه کابل آمده و دکان لبنيات فروشی دست‌وپا کرده است. او می‌گوید: «روزانه ۳۵۰ کیلوگرام شیر را آورده در

در لوگر ۴۰ رأس گاو دارند و از شیر آن‌ها ماست، قیماق، پنیر، مسکه و چکه می‌سازند. او در مورد فروش این فراورده‌ها می‌گوید: «در این روزها ماست، دوغ، شیر و قیماق بیشتر فروش دارد. در این کار همراه پنج برادرم مصروف هستیم. هر کیلو ماست و شیر را ۵۰۰ افغانی و قیماق را ۳۵۰ کیلوگرام شیر و ۸۰ کیلوگرام ماست می‌فروشد. محمدحنیف، جوانی از ولایت لوگر است که در کارتۀ چهار کابل دکان لبنيات فروشی دارد. او به هفت‌نامه دهقان می‌گوید: «روزانه ۵۰۰ کیلوگرام شیر را از مرکز لوگر به کابل می‌آوریم. در این دکان و بعضی لبنيات فروشی‌های دیگر توزیع می‌کنیم. تمام آن فروش می‌شود.» او می‌گوید که آن‌ها

روزهای مصرف بیشتر مواد لبنی، فصل تابستان است. هوای گرم تابستان، فصل فروش بیشترین مواد لبنی به‌ویژه دوغ، ماست و شیر است. از فرست استفاده کرده رفته به بعضی لبنيات فروشی‌های شهر کابل و از چندوچون فروش مواد لبنی پرسیدیم. مشتریان و فروشنده‌گان لبنيات در شهر کابل از درآمد خوب و طعم خوش مواد لبنی وطنی سخن می‌گویند.

لبنيات فروشی‌های شهر کابل می‌گویند که روزانه هزاران کیلوگرام مواد لبنی در این شهر به لبنيات خارجی، مشتاق خرید و مصرف لبنيات وطنی هستند. علاوه بر آن، سرمایه‌گذاران نیز از سرمایه‌گذاری در این بخش رضایت دارند.

ولایت‌ها و ولسوالی‌های اطراف شهر کابل بیشترین تولیدکننده مواد لبنی و تأمین کننده نیازهای این شهر است. میدان وردک، لوگر، غزنی، ولایت‌های شمال کابل و ولسوالی اطراف کابل بیشترین شیر را تولید و به بازار کابل عرضه می‌کنند. محمدحنیف، جوانی از ولایت لوگر است که در کارتۀ چهار کابل دکان لبنيات فروشی دارد. او به هفت‌نامه دهقان می‌گوید: «روزانه ۵۰۰ کیلوگرام شیر را از مرکز لوگر به کابل می‌آوریم. در این دکان و بعضی لبنيات فروشی‌های دیگر توزیع می‌کنیم. تمام آن فروش می‌شود.» او می‌گوید که آن‌ها

نورستان کې د ابولگولو ۳۰۰ ودانۍ، رغول کېږي

◆ د نورستان د کرنی، ابولگولو او د ابولگولو بادو ۳۰۰ ودانیو په بیارغولو سره به ۱۲۰ هکتاره کرنیزه خمکه خروهه او سلگونه نارینه او بنځینه کرونده کو او مالداران به تری برخمنی شي، او د یاد ولایت د کرنیز سکتور د پیاوړتیا لامل کېږي. باید وویل شي، چې د یادو د دغه ۳۰۰ ودانیو د بیارغولو توییز لګښت ۴۵۰ زره امریکایی دالرو ته رسپری، چې په رغولو سره بی د گن شمېر بزرگانو د کروندو د ابواو ستونې به هواری او د کرنیزو محسولاتو د کچې د لورپدا لامل شي. دیادو سیمو د دغه پروژی د نورستان مرکز پارون او ددې ولایت د واما په ولسوالی کې پلی کېږي، چې په کې د ټیلو، سربندونو او د ابوا د زړیو مخاټه به ورسه ونیول شي. بزرگانو د پروژی ستونې هواری او د کرنیزو محسولاتو د کچې د لورپدا لامل شي.

نورستان کې ۳۱۵۰ مالدارو کورنيو سره مرسته و شوه

◆ د نورستان د کرنی، اوپولگولو او د کورنيو او د مالدارو ریاست د ملګرو ملتونو د خورو او کرنی اداري «FAO» په مالي او د «NCRO» همکاري موسوسي په تخنیکي مرسته په دې ولایت کې د ابولگولو ۳۰۰ ودانی د نورستان د کرنی ریاست چارواکي وايي، چې د ابولگولو د دغه ۳۰۰ ودانیو د بیارغولو توییز لګښت ۴۵۰ زره امریکایی دالرو ته رسپری، چې په رغولو سره بی د گن شمېر بزرگانو د کروندو د ابواو ستونې به هواری او د کرنیزو محسولاتو د کچې د لورپدا لامل شي. دیادو سیمو د دغه پروژی د نورستان مرکز پارون او ددې ولایت د واما په ولسوالی کې پلی کېږي، چې په کې د ټیلو، سربندونو او د ابوا د زړیو مخاټه به ورسه ونیول شي. بزرگانو د پروژی ستونې هواری او د کرنیزو محسولاتو د کچې د لورپدا لامل شي.

او ترڅنګ يې په یادو درې ۳۴۵ د خورو او مالداري ریاست د ملګرو ملتونو د خورو او کرنی توکي او ۳۴۲ لیټره درمل په یادو د کورنيو و بشل شوي دي. د چارواکو په خبره د دغه مرستو لړي دواړ کې ۳۱۵ د کورنا خپلو او بوزله راتلونکې کې به له بېوله مالدارو کورنيو سره نغدي کورنيو سره نورې مرستي هم پيسې او د خاروې د خوراکي ووشې د دغه مرسته وکړه. د نورستان د کرنی، ریاست چارواکي وايي، چې د دغه مرستو د کروندا و باله زيانمنو مالدارو کورنيو ملاتر او د مالداري ودې کې هرې کورني زمينه ۳۸۵۰ افغانی ورکړل شوې

لغمان کې د دوو سربندونو او کانالونو رغنيزې چارې پيل شوې

◆ دلغمان د کرنی، ابولگولو او د بخمنه کروندګر او مالداران مالداري ریاست په افغانستان کې د کپوالود نړیوالې اداري د کرنیز سکتور د پیاوړتیا لامل IOM او د کپوالو فرعی سندیزی حوزې په همکاري دغه راز په ورته وخت کې په دې ولایت کې د ابولگولو د لغمان په ولایت کې د کپوالو د دوو سربندونو او کانالونو رغنيزې چارې پيل کړي. نړیوالې اداري IOM او د کپوالو فرعی سندیزی حوزې د دغه راز په همکاري دغه راز په همکاري د کپوالو فرعی سندیزی حوزې په همکاري د سبو راتولولو دوډه جمیل خوشحال وايي، چې د چې د دغه سربندونو او کانالونو د جوړولو توییز لګښت ۳۷۰ زره اړیکایی دالرو ته رسپری، چې د دغه راز په همکاري د سبو راتولولو یا زاد مرکزونه د ۱۲۰ زره اړیکایی د گن شمېر بزرگانو د کروندا و باله ارزښت رغولو شوې ده، چې ده هوارې او د اوښو ضایعاتو مخه په ورسه ونیول شي. بزرگانو سبو پېړ-پلور ته زمينه دغه بې ورسه ونیول شي. له بزرگانو سبو پېړ-پلور د برابرول دي.